

“Wij moeten een gunstig kader creëren voor groene elektriciteit”

Over enkele maanden kunnen Vlaamse gezinnen zelf hun elektriciteitsleverancier kiezen. Geven ze de voorkeur aan stroom op basis van hernieuwbare energie? Hechten ze veel belang aan energiediensten? Greenpeace wil de consumenten informeren via een klassemment van elektriciteitsleveranciers. Het opengooien van de markt is een unieke gelegenheid om ‘positieve’ energiebronnen in de kijker te zetten: niet met een of andere goocheltruc, gewoon door de vraag te beïnvloeden.

Een sterke vraag naar schone en hernieuwbare energiebronnen zal uiteindelijk een impact hebben op het aanbod.

Jan Vande Putte, de energiecampaigner van Greenpeace België, legt ons in detail uit wat de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt betekent.

Greenpeace Magazine: Is de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt een zegen voor het milieu?

Jan Vande Putte: Heel wat zaken wijzen erop dat de

vrijmaking op termijn nieuwe monopolies zal tot stand brengen en niet zal leiden tot een echte heroriëntering van

onze energievoorziening. Toch zullen we met de vrijmaking moeten rekening houden en voor het milieu is het een kans. Als we resultaten willen halen, moeten we die kans grijpen.

GPM: Waarom die vrees voor nieuwe monopolies?

JVDP: De grote ondernemingen, zoals het Franse EDF, de Duitse E.ON en RWE of Electrabel, zullen vermoedelijk de Europese markt onder elkaar herverde-

len ten nadele van de kleine producenten. Electrabel heeft bijvoorbeeld al buitenlandse bedrijven, zoals het Nederlandse EPON, opgekocht.

GPM: Is het dan sowieso een maat voor niets?

JVDP: Zeker niet. De vrijmaking wijzigt ook de elektriciteitsmarkt. Heel wat mensen verwachten een goedkopere energiefactuur. De grote ondernemingen, zoals de chemiereuzen, hebben dit

De drie musketiers van de vrijmaking

Hebt u een GSM? Dan kent u het principe van de vrijmaking. In Vlaanderen kan de consument binnenkort zijn elektriciteitsleverancier kiezen, zoals hij of zij Mobistar, Proximus of Base kan kiezen. Wanneer we de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt wat van naderbij bekijken, merken we dat ze een grondige reorganisatie van de markt met zich meebrengt. Een van de nieuwigheden is de creatie van drie verschillende functies: producent, transporteur en leverancier. Die zullen het samen moeten kunnen vinden.

De elektriciteitsproducent

Deze beheert een productie-eenheid. De elektriciteit wordt opgewekt op basis van kernenergie, steenkool, gas of, bij voorkeur, warmtekrachtkoppeling of wind- en zonne-energie.

De elektriciteitstransporteur

België heeft een beheerder aangesteld van zijn hoogspanningsnet: Elia. Vroeger namen Electrabel en SPE, de twee Belgische elektriciteitsproducenten, die functie waar. Elia heeft drie taken: de elektriciteit verdelen, het systeem beheren en in het kader van de vrijmaking het net openstel-

len voor iedereen. De kosten van het elektriciteitstransport worden gecontroleerd door de Commissie voor de Regulering van Elektriciteit en Gas (CREG).

De elektriciteitsleverancier

Dit is de detailhandelaar bij wie u elektronen 'koopt'. In een vrijgemaakte markt koopt de elektriciteitsleverancier elektriciteit aan bij een of meer elektriciteitsproducenten, of hij is zelf producent. Hij kan ook energiediensten aanbieden, bijvoorbeeld een energieaudit. Binnenkort kunnen gezinnen in Vlaanderen hun leverancier kiezen.

In een vrijgemaakte markt moet het hoogspanningsnet toegankelijk zijn voor alle producenten. Het is echter niet mogelijk na te gaan waar de elektronen echt vandaan komen. Eenmaal op het net worden 'groene' en 'nucleaire' elektronen gemengd en volgen ze vrolijk de stroom. Uw keuze bepaalt wel welke elektronen op het net komen.

begrepen en hebben tot nu toe een actieve rol gespeeld. Voor die grote verbruikers is de markt trouwens al vrij. Vlaanderen heeft net de markt voor KMO's vrijgemaakt en vanaf juli 2003 is dat ook zo voor de kleine consumenten.

GPM: Die grote verbruikers willen alleen maar een daling van hun energiefactuur. Is er voor het milieu niet meer uit te halen?

JVDP: Ja. Individuele consumenten kunnen van de gelegenheid gebruik maken om duidelijk te maken dat ze

geen elektriciteit meer willen die is opgewekt door verouderende en gevaarlijke kerncentrales. De mening van het publiek is belangrijk. Dat bewijst de praktijk in Nederland. Meer dan een miljoen consumenten hebben daar groene stroom tegen een gelijke prijs geëist. Die keuze uiteten is essentieel om toekomstige investeringen te beïnvloeden. We moeten een gunstig kader creëren ten voordele van groene stroom en van warmtekrachtkoppeling (combinatie van warmte- en elektriciteitsopwekking).

GPM: Dat is zeker wenselijk, maar is het ook haalbaar?

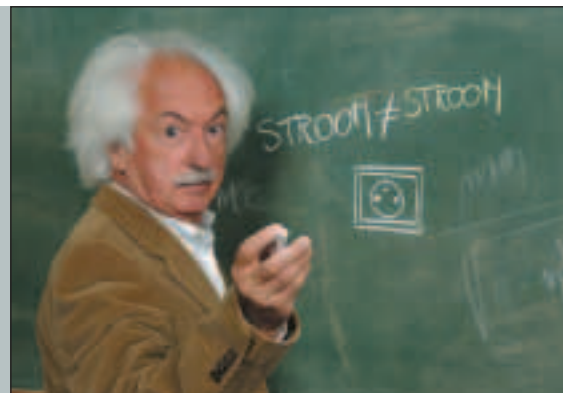
JVDP: De huidige organisatie van de markt en de omstandigheden van de vrijmaking ervan in België dwingen tot voorzichtigheid. Theoretisch gesproken moet het monopolie van Electrabel verdwijnen, maar op het terrein duikt het onder een andere vorm weer op. Electrabel heeft bijvoorbeeld al een vinger in de pap als aandeelhouder van Elia, de nieuwe beheerder van het elektriciteitsnet. De kleine producenten van groene elektriciteit voeren nog steeds

Elektriciteit ≠ elektriciteit!

Elektriciteitsopwekking is geen onschadelijke activiteit voor het milieu. De opstapeling van kernafval en de CO₂-uitstoot zijn even zovele desastreuze gevolgen van een niet-hernieuwbare elektriciteitsproductie.

Op een vrijgemaakte markt – een markt waar de klant de keuze heeft – duikt een nieuw gegeven op: de kwaliteit. Voor Greenpeace ligt de kwaliteit van stroom in zijn beperkte impact op het milieu. Daarom moeten we ons toespitsen op schone productiewijzen en minder gaan verbruiken.

Dit betekent niet dat we onze manier van leven moeten veranderen, wel ons consumptiepatroon: minder verspillen, elektriciteit niet langer beschouwen als een onuitputtelijk en onschuldig goed en onze apparaten aanpassen.

In februari 2003 heeft Greenpeace een bewustmakingscampagne gelanceerd. De consument kan een kwaliteitsvolle stroom kiezen die het milieu zo min mogelijk schade berokkent.

U hebt de keuze, maak er goed gebruik van

De vrijmaking van de Europese elektriciteitsmarkt is een kans voor 'positieve' energiebronnen. Maar het spel is niet bij voorbaat gewonnen. Om resultaten te halen moet de vraag naar 'groene' energie worden gestimuleerd. In een markt die openstaat voor de concurrentie, kan geen enkele economische sector onverschillig blijven voor de wensen van potentiële klanten.

Er zijn twee mogelijkheden. Als u in Vlaanderen woont, kan u kiezen voor een energieleverancier die aan min of meer strikte ecologische vereisten voldoet. Greenpeace heeft de voorstellen van elke leverancier bestudeerd en die informatie op haar website geplaatst: www.greenpeace.be/energie. De afdeling 'energie' heeft een klassement opgesteld van die leveranciers op basis van drie criteria: de voorgestelde **energiemix** (de gekozen productiewijzen), het **investeringsbeleid** en de voorgestelde **energiesdiensten**. Zo kan u met kennis van zaken kiezen.

Of u nu in Vlaanderen, in Wallonië of in het Brussels gewest woont, via onze website kan u de energieproducenten melden dat u uw woonst van schone of hernieuwbare elektriciteit wil voorzien. U hoeft de vrijmaking van de markt niet af te wachten om duidelijk te maken dat u wil kiezen voor een elektriciteitsleverancier die 'positieve' energie levert. Die 'intentieverklaring' verbindt u tot niets. De bedoeling? Een duidelijk signaal aan de elektriciteitsproducenten: het is tijd om te investeren in hernieuwbare energie. Het is bovendien een sterk signaal naar de politici om schone energie meer te steunen.

een strijd van David tegen Goliath. Zij kunnen enkel concurreren op het vlak van rationeel energieverbruik, warmtekrachtkoppeling of energiesdiensten. Een consument kan de wijze van elektriciteitsopwekking kiezen, hij kan zich ook laten leiden door wat een leverancier doet voor een rationeel elektriciteitsgebruik.

GPM: Spelen we dan geen Cassandra, als we hernieuwbare energiebronnen een moeilijke groei voorspellen?

JVDP: Schone energiebronnen krijgen effectief te weinig steun en de strijd van de producenten van hernieuwbare energie zal lastig zijn. We staan voor een overgangperiode: we kunnen nu milieuvriendelijke manieren van elektriciteitsopwekking de rug toekeren, onze consumptiegewoontes aanpassen en eindelijk de nodige voorwaarden scheppen om voluit voor wind- en zonne-energie te gaan. Onze elektriciteitsvoorziening zal dan even stabiel en betrouwbaar zijn, maar de stroom zal van een betere kwaliteit zijn. Dan zal het adjectief *groen* volkomen op zijn plaats zijn.

GPM: Als ik voor een 'groene' leverancier kies, krijg ik dan af te rekenen met elektriciteitspannes?

JVDP: Helemaal niet! Stroomlevering blijft een zaak van de distributeur. U kiest enkel uw leverancier. Zelfs indien die failliet gaat, waarborgt de distributeur de stroomlevering.

GPM: Stel: ik woon in Vlaanderen. Moet ik dan nu reeds een contract tekenen met een of ander leverancier?

JVDP: Neen, het is beter om niet het eer-

ste contract dat aangeboden wordt te ondertekenen. Wij vragen de mensen om zich te informeren en te vergelijken. Intussen kan u onze intentieverklaring op onze website tekenen. Indien u op 1 juli nog geen leverancier hebt gekozen, komt u automatisch terecht bij Electrabel of Luminus, afhankelijk van uw woonplaats. Zelfs in dat geval kan u later nog voor een andere leverancier

kieszen, mits een opzeg van 1 maand. We raden u af een langetermijncontract (van meer dan 1 jaar) af te sluiten, want dan bindt u zich voor een langere tijd aan een zelfde leverancier.

Interview: Elysabeth Loos

Voor meer informatie:
www.greenpeacemagazine.net/nl/57/

De vrijmaking van de energiemarkt: 3 fases

Jaar	Wat is beslist?	Commentaar
1996	De EU beslist ten laatste in 2007 de elektriciteits- en gasmarkt vrij te maken om een einde te maken aan het monopolie van de grote producenten, zoals EDF, E.ON en Electrabel.	Vrijmaking in verscheidene fases, eerst de 'industriële klanten', daarna de 'middelgrote consumenten' (bijv KMO's) en als laatste 'individuele consumenten'. De vrijmaking verloopt in elk land anders. België, Frankrijk en Griekenland zijn de slechte leerlingen van de klas. De markt is vrij in Duitsland, Finland, Zweden, het VK en Noorwegen.
2003	1 januari: de Vlaamse markt gaat open. Tussen 25.000 en 30.000 KMO's zijn hierbij betrokken. 1 juli: Vlaanderen zet de vrijmaking van de markt verder. Gezinnen kunnen hun elektriciteitsleverancier kiezen. De markt van de grote ondernemingen (meer dan 20 GWh) is al vrijgemaakt.	Het zijn nu de middelgrote ondernemingen die hun leverancier kunnen kiezen. Enkele leveranciers, zoals Luminus en WattPlus, profileren zich. Alles wijst er echter op dat de markt zich zal reorganiseren rond enkele grote ondernemingen. Die reorganisatie moet overal tot veranderingen leiden, vooral dan bij de intercommunales.
2007	De markt wordt vrijgemaakt in Wallonië en Brussel. De EU heeft zijn elektriciteitsmarkt vrijgemaakt.	Deze sleuteldatum wordt geregeld naar voren geschoven voor de individuele Waalse en Brusselse consumenten.